

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Sententia Doctoris Angelici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ut plurimum sit apertus, non item Mysticus & Spiritu-
 alis. Unde est illud D. Dionysij in ep. ad Ti-
 tum, *Theologia symbolica non est argumentativa.*

Porro toties in sensu proprio & literali sensu
 accipienda esse S. Scr. verba, quoties ex horum
 proprietate nullus sensus absurdus sequitur, regu-
 la est communis Theologorum tradita à D. Basilio
 homil. 9. in hexam. & D. Aug. de Genesi ad lit.
 l. 8. c. 1.

10. Quæres secundò. An sensus literalis vel spiri-
 tualis possit esse multiplex sub eadem littera? Resp.
 tam litteralem, quam spirituales posse esse multi-

plicem. Ratio est à S. D. tum hic, tum quodl.
 7. a. 15. adducta, quia *author S. Scripture DEVS*
est, qui omnia suo intellectu comprehendit, adeo-
 que potest talia signa eligere, quibus plura tam lit-
 teraliter, quam spiritualiter significentur. Sic
 unica vox Jerusalem literaliter significat civitatem
 Palæstinæ, allegoricè Ecclesiam Christi, anago-
 gicè patriam Cælestem, tropologicè animam iusti.
 Sic integra ferè Cantica Cantorum amorem Chri-
 sti tum erga Ecclesiam, tum erga animam signifi-
 cant. Et hæc de prolegomenis Theologiæ.

DISPUTATIO II. DE EXISTENTIA D E I.

ARTICULUS I.

Utrum DEVM esse sit per se notum?

SUMMARI A.

1. Varietas sententiarum.
2. Propositio duplici modo per se nota.
3. Deum esse per se notum quo ad se & intellectum
 beatorum.
4. Quo ad nos tantum radicaliter, & presupposito
 discursu.
5. Auctoritates in speciem opposita.
6. Argumentum ex auctoritate S. Anselmi.
7. Patres tantum asserunt notitiam DEI nobis à
 natura insitam radicaliter.
8. Non necessario in hoc termino DEVS semper ap-
 prehenditur ens quo majus excogitari non
 potest.
9. Aliquando apprehenditur solum existentia signa-
 ta, non exercita.
10. An DEVM esse Trinum, sit per se notum?

§. I.

Sententia Doctoris Angelici.

1. Circa hanc quæstionem prima est sententia D.
 Bonavent. in 1. d. 8. a. 1. q. 2. Abulensis in
 c. 5. Ex. Alensis, Lyrani, quam etiam tuerentur de
 la Moneda, Isquierdo, Henr. à S. Ignatio, pro se
 allegantes complures SS. PP. inf. referendos: hanc
 propositionem *DEVS est*, esse simpliciter etiam
 quoad nos per se notam. Altera est Scoti in 2. dist. 2.
 q. 2. Omnem propositionem per se notam, etiam
 esse per se notam quoad nos: Et hanc propositionem
DEVS est esse per se notam respectu cuius-
 cunque intellectus terminos apprehendens: Si
 verò existere prædicetur de aliquo conceptu, quem
 pro hoc statu formamus de DEO, sic ejusmodi pro-
 positionem nullo modo esse per se notam: Tertia
 Doctoris Angelici sententia est, hic a. 1. *DEVM*
esse, per se notum esse quoad se, non autem quoad
nos: quam amplectitur major pars Theologorum,
 Pro cuius explicatiōni capiti.

2. Notandum: quòd aliqua veritas seu propositio
 objectiva dicatur per se nota, in qua connexio ex-
 tremorum sine medii probantis indigentia per se
 ipsam innoteat.

Potest autem contingere, quòd aliqua propositio
 idèò non egeat medio probante: quia prædicatum
 immediatè connectitur cum subjecto, vel ut
 S. D. hic, quia *prædicatum includitur in rationem*
subjecti, & tunc dicitur per se nota quoad se, eò
 quòd ex propria veritatis efficacià fit immediatè
 cognoscibilis. Vel secundò, quia licet veritas
 ipsa & connexio extremorum non sit ita immédia-
 ta, quin habeat intrinsecam rationem & medium
 probativum: termini tamen ita clarè sunt nobis
 perspecti, ut ex prima illorum apprehensione tra-
 hamur ad assensum: velut ista, *cygnus est albus:*
 & tum propositio dicitur per se nota tantum quoad
 nos, non autem quoad se. Jam vel intellectus
 habet species sufficienter & quidditative præsen-
 tativas extremorum in propositione per se nota
 quoad se, vel non habet. Si habet, est propositio
 per se nota tam quoad se, quam quoad nos: si non
 habet, est propositio tantum per se nota quoad se,
 non autem quoad nos. Unde patet propositionem
 per se notam à S. D. rectè divisi in per se notam
 quoad se, & quoad nos. Quo posito fit

CONCLUSIO I. *DEVM esse est veritas,*
 & propositio per se nota quoad se, & quoad intel-
 lectum Beatorum; non autem quoad nos. Ita Thom-
 mistæ communiter contra Scotistas & nonnullos
 RR.

Ratio est: Esse, hoc est actualis exercita existen-
 tia est de essentia DEI, ita ut prædicatum essendi
 includatur in ratione subjecti, atque, prout in se-
 quentibus dicitur, tam re, quam ratione identifi-
 cetur cum illa: & hoc ipsum vident Beati, quia vi-
 dent DEVM, sicuti est: ergo hæc propositio quo
 ad se & intellectus Beatorum est per se nota: nec
 habet ex parte sui, aut indiget medio probativo.

At verò, quia nos viatores non habemus quid-
 ditativum conceptum Deitatis, & nescimus de DEO
 quid est? ideo quoad nos non est per se & immediatè
 ex terminis notum, DEVM esse: sed ad assensum
 hujus propositionis, & penetrandam connexionem
 utriusque extremi deducimus non quidem median-

re aliquo medio à priori, quod est impossibile, sed à posteriori; videlicet per ascensum à creaturis ad creatorem: dum ex visibilibus invisibilia DEI conspicimus. Rom. 1. quae omnia clarissimè explicat S. D. in 3. cont. gent. c. 11. dicens: sicut nobis est per se notum, quod totum suà parte sit majus, sic videtur ipsam divinam essentiam per se notissimum esse, DEVM esse, ex hoc, quod sua essentia est suum esse: sed quia suam essentiam videre non possumus, ad ejus esse cognoscendum non per se ipsum, sed per ejus effectus pervenimus. Inde fit, quòd aliqui Athei negaverint existentiam DEI. Nemo autem potest judicare oppositum ejus, quod est per se notum, inquit S. D. in arg. sed cont.

CONCLUSIO II. In aliquo sensu, nimirum radicaliter, & supposito aliquali discursu etiam quoad nos per se notum est, DEVM esse. Ita S. D. c. 10. de verit. a. 12. ad. 1. & 1. contra gentes c. 2. Radicaliter hoc per se notum est nobis, quia omnibus hominibus rationis usu praeclatis insita naturaliter est vis facillimo discursu cognoscendi connexionem inter creaturam & creatorem. Omnibus, inquit, S. D. in priori loco, naturaliter insitum est aliquid, unde possunt pervenire ad cognoscendum DEVM esse. Et hoc sensu loquuntur SS. PP. quando dicant cum Damasc. 1. 7. de fide c. 1. & Hier. in c. 1. ad Gal. Notitiam DEI omnibus à natura esse insitam. Dixi etiam supposito aliquali discursu, postquam enim homo ex se ipso tanquam imagine, & à creaturis, tanquam vestigiis, ex totius quoque universi aspectu ad istorum omnium auctorem & gubernatorem, nativè intellectus propensione semel deductus est, per simplicem deinceps apprehensionem hujus termini DEVS, statim inducitur ad cognoscendam & affirmandam ipsius existentiam. Nec aliud videntur velle, vel evincere Auctores in speciem oppositi, cum dicunt, hanc propositionem, DEVS existit, esse nobis per se notam sub conceptu denotante connexionem DEI existentis cum creaturis existentibus: ut enim haec ipsa connexio sit cognita, jam supponitur aliquis discursus, & ascensus rationis.

§. II

Solvuntur objectiones.

Obije, 1. auctoritatem sapientum & PP. nam Cicero l. 1. de Nat. Deor. post Platonem: quae fuit, vel est gens, aut quod genus hominum, quod non habeat sine doctrina anticipationem quandam Deorum, & animae praevidiam quandam informativam, sine qua nec intelligi quicquam, nec quæri, nec disputari possit. Damasc. l. 1. de fide c. 11. Nemo est mortalium, cui non hoc à DEO naturaliter insitum sit, ut DEVM esse perspectum habeat. Et l. 7. c. 1. Notitia DEI omnibus à natura est insita. Hier. in c. 1. ad Gal. Perspicuum est, naturam omnibus in esse DEI notitiam. Nissenus l. de beatit. Opinio de Numine Divino naturaliter quidem insita est omnibus hominibus. Praecipue verò D. Anselmus noster in prologo, expendens illa verba psalmi 13. Dixit insipiens in corde suo, non est DEVS. Post multa alia c. 4. sic loquitur: Nullus quippe intelligens id, quod DEVS est, potest cogitare: quia DEVS non est: licet haec verba dicat in corde: aut sine ulla, aut cum al. qua extranea significatione: DEVS enim est

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

id, quo majus cogitari non potest: quod qui bene intelligit, utique intelligit id ipsum sic esse, ut nec cogitatione queat non esse. Qui ergo intelligit sic esse DEVM, nequit enim non esse cogitare. Ex quibus conficitur haec ratio, &

Obije, secundo. Illa propositio est nobis per se nota, 6. cujus extremorum connexio & identitas absque demonstratione aut medio probante solè intelligenti terminorum evidenter innotescit; ita ut intellectus nequeat dissentire; sed in hac propositione, DEVS est, intellectus immediatè cognoscit connexionem extremorum, & inclusionem praedicati existentia in subiecto DEUS: ergo haec propositio non tantum est per se nota beatis, sed etiam nobis viatoribus. Minor probatur: quia per tò DEUS apprehenditur ens necessariò existens, quo majus & melius excogitari non potest: sed utique intellectus judicat tale ens existere: aliàs de eodem ente simul affirmaret duo contradictoria; judicaret quippe existere, quia ens non existens extra intellectum, non est, quo melius excogitari non potest, eum utique melius sit esse, quam non esse: & tamen ex hypothese, quod intellectus dissentiret, judicaret simul non existere, quod implicat contradictionem, sequitur ergo, quòd ex ista notatione terminorum convincatur intellectus ad assensum: huic propositioni: DEVS est.

Resp. ex S. D. hic ad auctoritatem sapientum & Patrum, illos affirmare, inditam & insitam omnibus ratione praeditis notitiam DEI, non formaliter & immediatè, sed radicaliter, juxta expositionem 2. conclus. Neque videtur D. nostro Anselmo fuisse alia mens, quam quòd supposita cognitione dependentiæ, quam habet creatura ad creatorem (quod non fit sine discursu) convincatur intellectus ad asserendam DEI existentiam: ita enim loquitur loco cit. Solus igitur verissimè omnium, & ideo maxime omnium habes esse, quia quicquid aliud est, non sic verè est, & ideo minus habet esse. En! ut S. Pater ex contingentia rerum creaturarum adstruat necessitatem existentiae in ente primo increato. Verum ulterius

Ad argumentum ex D. Anselmo formatum, ex Angelico Doctore Resp. primò. neg. min. ejusque probationem: vel gratis disting. per tò DEVS, apprehenditur ens necessariò existens, quo majus & melius excogitari non potest: praecise in virtute hujus termini incomplexi simpliciter apprehensi, nego. in virtute hujus termini praevio discursu ritè & bene intellecti, conc. constat enim antropomorphitas sub hoc nomine DEVS corpus, Manichæos DEUM malum, Gentiles, nescio quos chimericos deos, idola, daemonem ipsum intellexisse. Et ideo notanter dixit S. Anselmus: DEVS enim est id, quo majus excogitari non potest: quod qui (NB.) bene intelligit, utique intelligit id ipsum sic esse, ut nec cogitatione queat non esse. Igitur S. P. solum de bene & ritè hunc terminum DEVS intelligente loquitur, eum negat existentiam de ipso negari posse.

Respondeo secundo disting. min. intellectus intelligit inclusionem existentiae in subiecto DEVS, in actu signato, & in apprehensione, trans. in actu exercito, & ut extra intellectum positam, nego, h. e. intelligit existentiam involvi in conceptu Deitatis